

**KAJIAN TAHAP KESEDARAN STAF / KAKITANGAN UNIVERSITI TUN
HUSSEIN ONN MALAYSIA (UTHM) TERHADAP KESELAMATAN DAN
KESIHATAN PEKERJAAN DI TEMPAT KERJA**

Oleh

SAMSUDDIN BIN ABAS

Tesis Dikemukakan Kepada “Othman Yeop Abdullah Graduate School of Business”,
Universiti Utara Malaysia Bagi Memenuhi Keperluan Untuk Ijazah Sarjana Sains
(Pengurusan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan)

PERAKUAN TESIS

Saya mengaku bahawa semua kerja tesis yang dinyatakan dalam disertasi ini adalah kerja saya sendiri (melainkan jika tidak diakui di dalam teks) dan bahawa tidak ada kerja tesis sebelum ini telah dikemukakan untuk apa-apa program akademik Sarjana. Semua sumber maklumat yang dipetik telah diakui melalui rujukan.

Tarikh:

Tandatangan Pelajar:_____

KEBENARAN PENGGUNAAN

Dalam membentangkan kertas disertasi / projek sebagai memenuhi sebahagian keperluan untuk ijazah sarjana dari Universiti Utara Malaysia, saya bersetuju bahawa Perpustakaan Universiti bebas untuk melakukan pemeriksaan. Saya seterusnya bersetuju bahawa kebenaran untuk penyalinan kertas disertasi / projek ini dalam apa-apa cara, secara keseluruhan atau sebahagian, untuk tujuan ilmiah boleh diberikan oleh penyelia saya (s) atau, jika ketidakhadirannya oleh Dekan, Othman Yeop Abdullah Graduate School of Business. Adalah difahamkan bahawa sebarang penyalinan atau penerbitan atau penggunaan kertas disertasi / projek ini atau bahagiannya untuk keuntungan kewangan tidak boleh diberikan kepada saya dan Universiti Utara Malaysia untuk sebarang kegunaan ilmiah yang boleh dibuat daripada mana-mana bahan dari tesis / disertasi / kertas projek saya.

Permintaan bagi mendapatkan kebenaran untuk menyalin atau membuat penggunaan bahan-bahan yang lain dalam kertas kerja disertasi / projek ini, secara keseluruhan atau sebahagian hendaklah dialamatkan kepada:

Dekan

Othman Yeop Abdullah Graduate School of Business

Universiti Utara Malaysia

06010 UUM Sintok

Kedah Darul Aman

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk mengenalpasti tahap kesedaran staf fakulti-fakulti kejuruteraan Universiti Tun Hussein Onn Malaysia (UTHM) terhadap keselamatan dan kesihatan pekerjaan di tempat kerja. Dalam menjalankan kajian ini, kaedah soal selidik telah digunakan sebagai instrumen utama bagi mendapatkan data. Data yang diperolehi dianalisis secara deskriptif menggunakan kekerapan, peratusan dan min untuk mengenalpasti tahap kesedaran responden terhadap keselamatan dan kesihatan pekerjaan di tempat kerja. Manakala, bagi melihat hubungan antara faktor demografi dan tahap kesedaran responden terhadap keselamatan dan kesihatan pekerjaan, pekali Korelasi Pearson telah digunakan. Hasil kajian menunjukkan bahawa staf fakulti-fakulti kejuruteraan UTHM mempunyai tahap kesedaran yang tinggi terhadap keselamatan & kesihatan apabila mencatatkan min skor keseluruhan 4.09. Seterusnya kajian ini telah menunjukkan bahawa faktor demografi sebenarnya tidak mempengaruhi tahap kesedaran staf fakulti-fakulti kejuruteraan UTHM terhadap keselamatan & kesihatan pekerjaan sama ada melalui hubungan secara langsung mahupun melalui hubungan secara tidak langsung. Ini kerana keseluruhan faktor-faktor yang diuji mencatatkan aras hubungan pada kadar <0.20 dan $0.20 - 0.40$ sahaja iaitu yang membawa maksud hubungan kabur atau kurang jelas. Akhirnya, kajian ini mendapati bahawa bagi meningkatkan lagi tahap kesedaran staf fakulti-fakulti kejuruteraan UTHM terhadap keselamatan & kesihatan maka seharusnya pihak pentadbiran fakulti-fakulti kejuruteraan UTHM perlulah memperbanyakkan program latihan, menambah kempen-kempen kesedaran tentang keselamatan dan kesihatan,

mengadakan program-program keselamatan dan kesihatan secara berterusan ataupun berkala dan menguatkuasakan penggunaan alat perlindungan diri kepada staf yang bertugas di kawasan berisiko tinggi. Keputusan yang diperolehi adalah amat penting untuk memperbaiki dan meningkatkan tahap kesedaran khususnya staf fakulti-fakulti kejuruteraan UTHM dan amnya, keseluruhan staf UTHM terhadap keselamatan dan kesihatan pekerjaan.

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the level of awareness among engineering faculty UTHM staff towards occupational safety and health at the workplace. Questionnaires were used as the main instrument for obtaining data for this study. The data were analysed descriptively based on frequency, percentage and mean in order to determine the level of awareness of the respondents towards occupational safety and health at the workplace. To examine the relationship between demographic factors and respondents' awareness towards occupational safety and health at the workplace, the Pearson Correlation was used. The results showed that engineering faculty UTHM staff had a high level of awareness of occupational safety and health at workplace based on their overall mean score of 4.09. Findings also showed that demographic factors did not influence the level of awareness, whether directly or indirectly. The factors that were analysed recorded a level of relationship of <0.20 and $0.20 - 0.40$ only. This indicates a weak correlation. Finally, this study concludes that in order to raise the level of awareness towards occupational safety and health at workplace, the engineering faculty UTHM administration should increase the number of training programmes, safety and health awareness campaigns, offer continuous or periodic safety and health programmes and enforce the use of safety equipment by staff involved in high risk tasks. The results obtained are very important to improve and increase the level of awareness especially engineering faculty UTHM staff and generally, the entire UTHM staff on occupational safety and health at workplace.

PENGHARGAAN

Syukur Alhamdulillah kepada Allah S.W.T kerana dengan izinnya saya dapat menyiapkan kajian ini. Jutaan terima kasih yang tidak terhingga dan jasa budi yang dikenang ke akhir hayat yang mungkin tidak terbalas oleh saya kepada penyelia Dr. Fadzli Shah Abd Aziz atas bantuan yang begitu besar, bimbingan, teguran dan nasihat yang begitu berguna sepanjang kajian ini. Tidak lupa juga kepada Prof. Dr. Durrishah Idrus, Naib Canselor Kolej Antarabangsa KPJ menerusi kepakaran dan bantuannya yang telah banyak membantu dan menguatkan lagi semangat saya untuk menyiapkan kajian ini. Terima kasih juga saya ucapkan kepada rakan-rakan seperjuangan yang sentiasa membantu terutamanya Khairil Hafifi, Vincent, Mohd Zakir dan semua pelajar semester akhir program MOSH UUM-NIOSH Cohort 6.

Ucapan terima kasih juga ditujukan kepada Prof. Ir. Dr. Abd Aziz Dato' Abdul Samad, Timbalan Naib Canselor (Akademik & Antarabangsa) Universiti Tun Hussein Onn Malaysia (UTHM) dan semua kakitangan fakulti-fakulti kejuruteraan UTHM iaitu Fakulti Kejuruteraan Mekanikal & Pembuatan, Fakulti Kejuruteraan Elektrik & Elektronik dan Fakulti Kejuruteraan Awam & Alam Sekitar di atas kerjasama dalam menjalankan dan menjayakan kajian ini.

Akhir kata, terima kasih kepada isteri tersayang Dr. Sufizar Ahmad, ketiga-tiga anak tercinta Faiz, Faizah dan Fatihah, kedua-dua ibubapa dan mertua yang sentiasa memberi dorongan dan semangat sepanjang pengajian saya.

KANDUNGAN

NO	KANDUNGAN	MUKA SURAT
	PERAKUAN TESIS	ii
	KEBENARAN PENGGUNAAN	iii
	ABSTRAK	iv
	ABSTRACT	vi
	PENGHARGAAN	vii
	KANDUNGAN	viii
	SENARAI JADUAL	xiv
	SENARAI RAJAH	xvii
	SENARAI SINGKATAN	xviii
	 BAB SATU	
	Pengenalan	
	1.1 Latar Belakang Kajian	1
	1.2 Pernyataan Masalah	4
	1.3 Objektif Kajian	6

1.4 Persoalan Kajian	7
1.5 Skop Kajian	7
1.6 Batasan Kajian	7
1.7 Definisi Konseptual dan Operasional	8
1.7.1 Kesedaran Keselamatan	8
1.7.2 Keselamatan	9
1.7.3 Tempat Kerja	10

BAB DUA

KAJIAN LITERATUR

2.1 Pengenalan	11
2.2 Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994	11
2.3 Proses Pengurusan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan	13
2.4 Pengukuran Tahap Keselamatan	17
2.4.1 Aspek Pengurusan Keselamatan	17
2.4.1.1 Polisi Keselamatan	17
2.4.1.2 Jawatankuasa Keselamatan dan Kesihatan	18
2.4.1.3 Latihan Keselamatan	20

2.4.1.4 Penyiasatan Kemalangan	20
2.4.1.5 Alat Perlindungan Peribadi/Diri	21
2.5 Faktor-faktor Kemalangan	23
2.6 Strategi Menangani Isu Keselamatan dan Kesihatan Pekerja	25
2.6.1 Menggubal Polisi Keselamatan dan Kesihatan Pekerja	26
2.6.2 Menggalakkan Penglibatan Pekerja	27
2.6.3 Latihan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan	27
2.6.4 Penggunaan Alat Pandang Dengar	28
2.6.5 Pemberian Insentif dan Tindakan Penguatkuasaan	29
2.6.6 Konsep Pertandingan	30
2.7 Kerangka Kajian	31

BAB TIGA

METODOLOGI KAJIAN

3.1 Pengenalan	32
3.2 Kajian Rentas	32
3.3 Persampelan	32
3.4 Insrumen Kajian	34

3.4.1 Borang Soal Selidik	34
3.5 Kaedah Pengumpulan Data	36
3.6 Kaedah Penganalisan Data	36

BAB EMPAT

DAPATAN KAJIAN

4.1 Pengenalan	38
4.2 Latar Belakang Responden	38
4.2.1 Jawatan	39
4.2.2 Fakulti Bertugas	39
4.2.3 Jantina	40
4.2.4 Umur	40
4.2.5 Tempoh Perkhidmatan di UTHM	41
4.2.6 Tahap Pendidikan	42
4.3 Faktor-faktor Yang Menentukan Tahap Kesedaran Staf UTHM Terhadap Keselamatan dan Kesihatan	42
4.3.1 Polisi Keselamatan	43
4.3.2 Prosedur	44

4.3.3 Peralatan	46
4.3.4 Latihan	47
4.3.5 Jawatankuasa Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKKP)	48
4.3.6 Komitmen dan Sikap	51
4.3.7 Persekitaran	53
4.4 Tahap Kesedaran Keseluruhan Terhadap Keselamatan dan Kesihatan	55
4.5 Penilaian Tahap Kesedaran Responden Terhadap Keselamatan Dan Kesihatan	
Di Tempat Kerja Melalui Medium Faktor-faktor Demografi	56
4.6 Hubungan Antara Faktor Demografi dan Setiap Item Tahap Kesedaran	
Responden Terhadap Keselamatan dan Kesihatan	60

BAB LIMA

PERBINCANGAN, CADANGAN DAN RUMUSAN

5.1 Pengenalan	62
5.2 Perbincangan Dapatan Kajian	63
5.2.1 Tahap Kesedaran Staf UTHM Terhadap Aspek Keselamatan	
dan Kesihatan	63
5.2.1.1 Penilaian Tahap Kesedaran Staf Terhadap Keselamatan dan	

Kesihatan Secara Umum	63
5.2.1.2 Penilaian Tahap Kesedaran Staf Terhadap Keselamatan Dan Kesihatan Berdasarkan Ciri-ciri Demografi	66
5.2.1.3 Rumusan Analisis Objektif Pertama	67
5.2.2 Faktor-faktor Dominan Yang Mempengaruhi Tahap Kesedaran Staf UTHM Dalam Aspek Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan	69
5.2.3 Hubungan Antara Faktor-faktor Demografi dan Setiap Item Tahap Kesedaran Staf UTHM Terhadap Keselamatan dan Kesihatan	70
5.3 Rumusan	71
5.4 Cadangan	72
5.4.1 Cadangan Kepada Organisasi	72
5.4.2 Cadangan Untuk Kajian Akan Datang	77
RUJUKAN	78
LAMPIRAN 1 : BORANG SOAL SELIDIK	82

SENARAI JADUAL

No.	Tajuk	Muka surat
Jadual 1.1	Statistik Kemalangan Industri di Malaysia bagi Tahun 2006 – 2010	5
Jadual 3.1	Statistik Kebolehpercayaan Item Tahap Kesedaran Staf Fakulti-Fakulti Kejuruteraan UTHM Terhadap Keselamatan dan Kesihatan di Tempat Kerja	33
Jadual 3.2	Taburan Item untuk Soal Selidik Kajian Kesedaran Staf Fakulti-Fakulti Kejuruteraan UTHM Terhadap Keselamatan dan Kesihatan di Tempat Kerja	35
Jadual 3.3	Pemarkatan Item-item Skala Likert	35
Jadual 3.4	Nilai Min Skor Untuk Menentukan Tahap Keberkesanan Program Latihan	36
Jadual 3.5	Tahap Kekuatan Hubungan Korelasi	37
Jadual 4.1	Taburan Responden Mengikut Jawatan	39
Jadual 4.2	Taburan Responden Mengikut Fakulti Bertugas	40
Jadual 4.3	Taburan Responden Mengikut Jantina	40
Jadual 4.4	Taburan Responden Mengikut Umur	41
Jadual 4.5	Taburan Responden Mengikut Tempoh Perkhidmatan	41
Jadual 4.6	Taburan Responden Mengikut Tahap Pendidikan	42
Jadual 4.7	Taburan Kekerapan dan Peratusan Persepsi Responden Terhadap Polisi Keselamatan dan Kesihatan	44
Jadual 4.8	Taburan Kekerapan dan Peratusan Persepsi Responden Terhadap Prosedur Keselamatan dan Kesihatan	45

No.	Tajuk	Muka surat
Jadual 4.9	Taburan Kekerapan dan Peratusan Persepsi Responden Terhadap Faktor Peralatan	47
Jadual 4.10	Taburan Kekerapan dan Peratusan Persepsi Responden Terhadap Latihan	48
Jadual 4.11	Taburan Kekerapan dan Peratusan Persepsi Responden Terhadap JKKKP	50
Jadual 4.12	Taburan Kekerapan dan Peratusan Persepsi Responden Terhadap Komitmen dan Sikap	52
Jadual 4.13	Taburan Kekerapan dan Peratusan Persepsi Responden Terhadap Persekitaran	54
Jadual 4.14	Min Skor Bagi Setiap Item Kesedaran Staf UTHM Terhadap Keselamatan dan Kesihatan	56
Jadual 4.15	Min Skor Bagi Setiap Item Tahap Kesedaran Responden Terhadap Keselamatan dan Kesihatan di Tempat Kerja Mengikut Jawatan Disandang	57
Jadual 4.16	Min Skor Bagi Setiap Item Tahap Kesedaran Responden Terhadap Keselamatan dan Kesihatan di Tempat Kerja Mengikut Fakulti Bertugas	58
Jadual 4.17	Min Skor Setiap Item Tahap Kesedaran Responden Terhadap Keselamatan dan Kesihatan di Tempat Kerja Mengikut Jantina	58

No.	Tajuk	Muka surat
Jadual 4.18	Min Skor Setiap Item Tahap Kesedaran Responden Terhadap Keselamatan dan Kesihatan di Tempat Kerja Mengikut Tempoh Perkhidmatan	59
Jadual 4.19	Min Skor Bagi Setiap Item Tahap Kesedaran Responden Terhadap Keselamatan dan Kesihatan di Tempat Kerja Mengikut Tahap Pendidikan	60
Jadual 4.20	Hubungan Antara Faktor Demografi Responden dan Setiap Item Tahap Kesedaran Responden Terhadap Keselamatan dan Kesihatan di Tempat Kerja	61

SENARAI RAJAH

No.	Tajuk	Muka surat
Rajah 2.1	Model Pengurusan Keselamatan	13
Rajah 2.2	Model Pengurusan Kesihatan Pekerjaan	15
Rajah 2.3	Kerangka Kajian	31

SENARAI SINGKATAN

AKKP	Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan
AKJ	Akta Jentera dan Kilang
FKAAS	Fakulti Kejuruteraan Awam & Alam Sekitar
FKEE	Fakulti Kejuruteraan Elektrik & Elektronik
FKMP	Fakulti Kejuruteraan Mekanikal & Pembuatan
IPT	Institut Pengajian Tinggi
IPTA	Institut Pengajian Tinggi Awam
JKKP	Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan
JKKKP	Jawatankuasa Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan
NIOSH	Institut Keselamatan dan Kesihatan Pekerja
PERKESO	Pertubuhan Keselamatan Sosial
UTHM	Universiti Tun Hussein Onn Malaysia
STS	Sangat Tidak Setuju
TS	Tidak Setuju
KS	Kurang Setuju
S	Setuju
SS	Sangat Setuju

BAB SATU

PENGENALAN

1.1 Latar Belakang Kajian

Pengurusan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan adalah merupakan salah satu aspek penting yang perlu diberi keutamaan, khususnya di dalam aktiviti yang melibatkan kerja-kerja yang berisiko tinggi samaada di bidang perkilangan, pembinaan, perkhidmatan dan industri-industri lain khususnya yang melibatkan penggunaan bahan berbahaya seperti bahan kimia, mesin dan sebagainya. Namun begitu, bidang dan aktiviti pekerjaan lain tidak terkecuali umpamanya institusi-institusi pengajian tinggi yang menawarkan kursus-kursus yang melibatkan penggunaan peralatan-peralatan dan bahan-bahan berbahaya di dalam bengkel dalam pengajaran dan pembelajaran seperti terdapat di Universiti Tun Hussein Onn Malaysia (UTHM) di Johor dalam kajian ini.

Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (AKKP) 1994 yang mula diwartakan pada 24hb Februari 1994 telah memberi panduan kepada kita mengenai keperluan minima dalam menguruskan hal-hal yang berkaitan dengan keselamatan dan kesihatan pekerjaan. AKKP 1994 bertujuan untuk memastikan keselamatan, kesihatan dan kebajikan pekerja dilindungi daripada sebarang risiko aktiviti-aktiviti pekerjaannya. Pengenalan akta ini juga memperuntukan perlindungan-perlindungan terhadap orang lain selain daripada pekerja seperti pelawat atau pelanggan atau orang awam yang mungkin terlibat secara langsung atau tidak langsung dengan aktiviti pekerjaan tersebut. Bahkan AKKP 1994 juga meletakkan tanggungjawab mewujudkan suatu suasana, persekitaran dan tempat kerja yang baik dengan

The contents of
the thesis is for
internal user
only

RUJUKAN

- Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994 (Akta 514).
- Ab. Aziz Yusof dan Intan Osman (2002). "Pengurusan Sumber Manusia: Konsep, Isu dan Pelaksanaan." Edisi Pertama, Petaling Jaya : Prentice Hall.
- Abd. Aziz Yusof (2000)." Pengurusan dan Gelagat Organisasi di abad Ke 21." London:Prentice Hall, 2000.
- Abd. Latiff Ahmad (2000). "Teks Ucapan Di Majlis Penyampaian Sijil EMS 14001 dan OSHMS 18001."Mersing : Kementerian Sumber Manusia
- Armstrong, P.T (1980). "Fundamentals Of Construction Safety." London : Hutchinson & Co. Ltd.
- Anton, T.J. (1989). "Occupational Safety and Health Management." New York : Mc Graw-Hill.
- Bibbings, R. (2001). "Learning From Safety Failure."Birmingham : Royal Society for the Prevention of Accidents.
- Chabo, C. (1991). " Occupational Health and Safety Issues : Workers' View." Dlm.
- Nicholas, C C and Wangel, A. "
- Davies, V.J., Tomasin, K. (1996). " Contruction Safety Handbook." London: Thomas Telford Ltd.
- Dessler, D. (1997). "Human Resources Management." Edisi Ke-5, New Jersey: Prentice Hall International.
- Durrishah Idrus, Hadmidah Ab. Rahman, Haprizha Ashari, Fadilah Zaini, Rossilah Jamil & Syaharizatul Noorizwan Muktar (2004)."Kajian Kesedaran Staf UTM Terhadap Keselamatan Dan Kesihatan Di Tempat Kerja".

Fadzli Shah Abd Aziz, Shuhymee Ahmad, Chandrakantan a/l Subramaniam & Zulkiflee Daud (2002).“ Kesedaran Pekerja-pekerja Ladang Getah dalam Aspek Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan: Satu Tinjauan.” Kertas Kerja Seminar Kebangsaan Pengurusan dan Pembangunan Sumber Manusia, Johor : FPPSM, UTM : Teks Ucapan Dato’ Fong Chan Onn (2002). “Seminar Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan Untuk Pemilik dan Penyelia Ladang Ternakan Haiwan ” Kementerian Sumber Manusia, Kuala Lumpur.

Teks Ucapan Dato Fong Chan Onn (2000). “Pelancaran Kempen Bulan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan” Kementerian Sumber Manusia, Kuala Lumpur.

Flynn, G. (1994). “Company Strive for Yawn-Free Safety Awareness.” *Personal Journal*, Jun, Vol 73 Issues 7.

Goetsch, D.L (1999). “Occupational Safety and Helath for Technologies, Engineers and Managers.” New Jersey : Prentice Hall.

Goldsmith, D. (1987). “Safety Management In Construction and Industry.” New Jersey : Mc Graw Hill.

Harper, R.S and Koehn, E. (1998). “Managing Industrial Contruction Safety In Southeast Texas.” *Journal of Contruction engineering and Management*, ASCE Nov/Dec 1998, 452-457.

Hinze, J.W. (1997). “Contruction Safety.” Columbus, Ohio : Prentice Hall

Ivancevich, J.M. (2001). “Human Resources Management.” Boston : Irwin.

Kamus Dewan (1993). Kuala Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka

Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerja (2000). Malaysia: Kementerian Sumber Manusia

Landy, J.C (1987). “Psychology : The science of People.” Englewood Cliff : Prentice Hall Inc

Lee Lam Thye (1999). "Usah Abai Keselamatan." Berita Harian. 11hb Oktober 1999.

Lim Poh Hung (2002). "Kajian Terhadap Tahap Keselamatan Tapak Bina Di Daerah Johor Bahru." Projek Sarjana Pengurusan Teknologi : Universiti Teknologi Malaysia. Tidak Diterbitkan

Maccollum, D.V. (1995). "Contruaction Safety Planning." United States of America: Van Nostrand Reinhold.

Mondy, R.W., dan Noe, R.M. (1993). "Human Resources Management." Edisi Ke-5, Boston: Allyn and Bacon

Mohamad Najib (1999). "Penyelidikan Pendidikan." Edisi Pertama. Universiti Teknologi Malaysia: Johor

Mohd Yazam Sharif (2001). "Asas Pengurusan Sumber Manusia." Edisi Pertama. Utusan Publications : Kuala Lumpur

Mohd Yusof Amadan (2000). "Pengurusan Keselamatan dan Kesihatan Pekerja." Berita Harian. 24 Januari 2000.

Nicholas, C. dan Wangel, A. (1995). " Safety At Work In Malaysia An Anthology of Current Research." Kuala Lumpur : Institute of Advanced Studies.

National Safety Council (1991). " Safety Awareness." United States Of America: Brochure.

National Institute of Occupational Safety dan Health (2000). "Comprehensive Safety Recommendations." United Kingdom: NIOSH

Overheul, V. (2001) " 20 Years Of Safety." WACO: Stevens Publishing Corp.

Pierce, F.D. (1998). " Does Organizational Streamlining Hurt Safety and Health ?." Profesional Safety.

Ramlan Zainal Abidin (1997). "Latihan Dalam Bidang Keselamatan dan Kesan Terhadap Kesedaran Keselamatan Di Tempat Kerja : Satu Kajian Di Kilang X (M)

Sdn. Bhd.” Projek Sarjana Pengurusan Teknologi : Universiti Teknologi Malaysia.

Tidak Diterbitkan